

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 15 0 У 004173 19 Увп
Бања Лука, 15.7.2021. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Едине Чупељић предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Смиљане Мрше чланова вијећа, уз судјеловање Маје Савић као записничара, у управном спору по тужби Р. Г. из Р., заступан по пуномоћнику О. Р., адвокату из Н., (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 11.12.2018. године, тужене Управе ..., у предмету промјене културе и класе земљишта, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 У 004173 19 У од 07.3.2019. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 15.7.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 У 004173 19 У од 07.03.2019. године се преиначава, на начин да се тужба уважава и оспорени акт поништава.

Обавезује се тужена да тужиоцу надокнади трошкове управног спора у износу од 2.275,00 КМ.

Образложење

Побијаном пресудом је одбијена тужба против оспореног акта којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења РУГИПП, Подручна јединица Н. број ... од 14.8.2018. године. Тим рјешењем одбијен је захтјев тужиоца за промјену катастарске културе и класе земљишта на катастарској честици број 4243 звана С. по култури пашњак 3. класе у површини 5668 м², уписана у пл. бр. 125/2 к.о. О..

Одбијање тужбе образложено је разлозима да је надлежни управни орган извршио увиђај на лицу мјеста 17.4.2018. године и утврдио да је цијела парцела број 4243 к.о. О. узорана и засијана и да припада подручју за који је покренут поступак експропријације, те да је затражена сагласност од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС (у даљем тексту: Министарство) за промјену културе из пашњака у ораницу; да је Министарство одбило дати сагласност позивајући се на одредбу члана 28 став 1 Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, број 93/06, 86/07, 14/10, 5/12) којом је прописано да Министарство даје или одбија сагласност за промјену катастарске културе и класе пољопривредног земљишта на основу захтјева РУГИПП; да је у поступку утврђено да је Република Српска поднијела приједлог за потпуну експропријацију непокретности међу којима је и наведена парцела у вези изградње ХЕ Д. и за коју је одлуком Владе РС утврђен општи интерес, те се позива на одредбу члана 26 Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“, број 112/06, 37/07, 110/08, 2/15 и 79/15, у даљем тексту: ЗЕ), којом је прописано да било каква промјена на парцели након „проглашења забиљежбе“ за корисника

експропријације нема правно дејство чиме би и евентуална промјена културе и класе била стављена ван снаге. Још се наводи да за парцелу 1073/13 површине 5430 м2 стоји ознака „ораница под Ш., за коју тужилац тврди да се ради о парцели бр. 4243 к.о. О., те да грунтовни подаци могу бити различити у односу на податке из катастра. На крају, суд закључује да није од утицаја чињеница да надлежни орган управе после пријема приједлога за експропријацију није обавијестио власника непокретности у смислу одредбе члана 26 став 1 ЗЕ да је поднесен приједлог за експропријацију уз упозорење из члана 56 тог закона.

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање (у даљем тексту: захтјев) тужилац побија пресуду због повреде закона, права на правично суђење из члана 6 и права на дјелотворни правни лијек из члана 13 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција). Наводи да је поступак у овој правној ствари покренут захтјевом за промјену културе предметне парцеле јер је увиђајем на лицу мјеста утврђено да се ради о ораници која је засијана житарицама, а не пашњаку и да је са том културом наведена парцела означена и у грунтовници, али је Министарство одбило дати сагласност за промјену катастарске културе иако та сагласност није ни требала по ставу тужиоца јер се ради о усклађивању катастарског са земљишнокњижним и стварним стањем. Одбијањем тужица са захтјевом, управни органи су повредили право на правично суђење из члана 6 и право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Конвенције, јер је у грунтовници уписано тачно стање културе које одговара стварном стању, а што се тужена увјерила увиђајем на лицу мјеста, па чињеница да предметна парцела у пописном катастру има други број и да се не може идентификовати на старим катастарским плановима није одлучујућа. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи или укине, а тужиоцу досуде трошкови спора према исказаном трошковнику.

Тужена у одговору на захтјев истиче да остаје код разлога из оспореног акта и предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, те побијану пресуду на основу члана 39 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 109/05 и 63/11 – у даљем тексту: ЗУС), као и цјелокупне списе овог управног спора и предметне управне ствари, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из податка списка произлази да је тужилац захтјевом од 26.12.2018. године, затражио промјену катастарске културе на кч. бр. 4243 звана С. по култури пашњак 3. класе, површине 5668 м2, уписана у пл.бр. 125/2 к.о. О. у њиву и да је рјешењем Подручне јединице Н. број ... од 14.8.2018. године, одбијен са захтјевом уз образложење да је чланом 26 ЗЕ прописано да било каква промјена на парцели нема правно дејство након „проглашења забиљежбе“ за корисника експропријације, те да би евентуална промјена катастарске културе и класе на предметној парцели била у коначници стављена ван снаге и да је рјешење донесено у скраћеном поступку без саслушања странке. Оспореним актом је одбијена жалба тужиоца уз прихватање разлога из првостепеног рјешења, а побијаном пресудом је одбијена тужба као неоснована из разлога који су наведени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда није правилна.

Одредбом члана 26 став 1 ЗЕ прописано је да ће, последије пријема приједлога за експропријацију, надлежни орган управе, по службеној дужности, обавијестити, без одгађања, власника да је поднесен приједлог за експропријацију његових непокретности, уз упозорење из члана 56 овог закона, а ставом 2 тог члана је регулисано да ће се по службеној дужности извршити забиљежба експропријације у земљишним и другим јавним књигама у којима се воде подаци о непокретностима. Ставом 3 овог члана је дефинисано да отуђење непокретности у погледу које је извршена забиљежба експропријације, као и промјена других односа на непокретностима (промјена власништва и др.) нема правног дејства у односу на корисника експропријације.

Прије свега, овај суд указује да се не врши „проглашење забиљежбе“, већ да се врши упис забиљежбе о одређеним чињеницама које су од значаја за заснивање, измјену, престанак или пренос стварних права на непокретностима, које се односе на личност имаоца права, на саму непокретност или на правне односе поводом непокретности (члан 98 став 1 Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Сл. гласник РС“ број 6/12, 110/16 и 62/18, у даљем тексту: Закон о премјеру и катастру). Од уписа забиљежбе, која је од значаја за заснивање, измјену, престанак или пренос стварних права на непокретности, сва права имаоца и уписи у катастру непокретности, који су противни сврси уписане забиљежбе, условни су и зависе од исхода рјешавања стварних права на непокретности због којих је забиљежба и уписана.

Тужилац је поднио захтјев за промјену културе и класе земљишта јер је увиђајем на лицу мјеста утврђено да култура предметне парцеле која је наведена у пописном катастру не одговара стварном стању и стању уписаном у земљишној књизи, а првостепени орган је одбио захтјев позивајући се на рјешење Министарства од 24.5.2018. године, којим је то Министарство одбило дати сагласност за промјену културе предметне парцеле позивајући се на одредбу члана 28 став 1 Закона о пољопривредном земљишту, као и на одредбу члана 26 ЗЕ.

Одредба члана 28 став 1 Закона о пољопривредном земљишту представља само материјални пропис на основу којег Министарство даје или одбија дати сагласност за промјену културе, али о захтјеву странке о промјени културе одлучује тужена оцјењујући све околности случаја и цијенећи све чињенице и доказе проведене у том поступку.

Треба нагласити да је поступак промјене катастарске културе регулисан одредбама Закона о премјеру и катастру РС, те Правилником о катастарском класирању и бонитирању земљишта („Сл. гласник РС“, број 74/14, у даљем тексту: Правилник).

Према одредби члана 48 став 1 Правилника, корисници земљишта дужни су да, у складу са Законом, пријаве надлежној Подручна јединици сваку насталу промјену на земљишту која се односи на катастарско класирање (све промјене које су од утицаја на одређивање културе, класе и неплодног земљишта), а сам поступак подношења захтјева дефинисан је одредбама члана 51 до 53 тог правилника.

Из наведених одредаба, произлази да је корисник земљишта обавезан да поднесе захтјев да се изврши промјена културе и бонитета земљишта ако не одговара стварном стању на терену, а у овом конкретном случају увиђајем на лицу мјеста

утврђено је да се ради о ораници, а не о пашњаку, како је то, по општим принципима класификовања земљишта, предметна парцела означена, па је постојао основ да се изврши промјена културе предметне парцеле у односу на ону која је уписана у пописном катастру.

Посебно има основа да се изврши измјена културе јер је наведена парцела и у земљишној књизи означена као ораница, а што је на лицу мјеста и потврђено.

Позивање тужене и нижестепеног суда на одредбу члана 26 став 3 ЗЕ је потпуно неосновано, јер је том одредбом прописано да отуђење непокретности у погледу које је извршена забиљежба експропријације, као и промјена других односа на непокретности (промјена власништва и др.), нема правно дејство у односу на корисника експропријације. Ово из разлога што је за корисника експропријације без значаја чињеница коме ће бити исплаћена накнада да ли једном или другом лицу, зато је и речено да та промјена нема никакво правно дејство за корисника експропријације, будући да је одређивање стварног власника претходно питање у поступку експропријације у смислу одредбе члана 28 став 3 ЗЕ .

С обзиром да се у поступку експропријације обезбјеђују докази о непокретностима које су предмет експропријације, то подразумијева увиђај на лицу мјеста уз учешће вјештака различитих специјалности при чему се врши и утврђивање културе земљишта, па није јасно одбијање Министарство да изда сагласност за промјену културе када се врши усаглашавање културе земљишта са стварним стањем, при чему тужена и нижестепени суд занемарују чињеницу да власник земљишта није обавијештен о поднесеном приједлогу за експропријацију од органа управе који је по службеној дужности био обавезан да власника земљишта обавијести о поднесеном приједлогу и упозори га на одредбу члана 56 ЗЕ, иако овдје наведено упозорење нема значаја, јер се не ради о улагањима која би повећала вриједност непокретности за које је поднесен приједлог за експропријацију.

Забиљежба експропријације у земљишним књигама и другим јавним евиденцијама, у смислу одредбе члана 26 став 2 ЗЕ, има смисла у односу на посљедице проистекле из понашања власника непокретности супротно члану 56 ЗЕ. Но, овдје то није случај, јер је култура земљишта тужиоца знатно раније успостављена, а што је утврђено увиђајем на лицу мјеста, па је неосновано позивање тужене на одредбе члана 26 став 2 и члан 56 ЗЕ,

Имајући у виду чињеницу да тужилац није обавијештен о поднесеном приједлогу за потпуну експропријацију непокретности којим је обухваћена и предметна парцела, а што је била обавеза тужене, то се поступање туженог органа противно обавези из члана 26 став 1 ЗЕ, не може ставити на терет тужиоцу.

Када се ради о поступку промјене културе и класе земљишта, а што је предмет расправљања у овом случају, онда је нужно учешће тужиоца као подносиоца захтјева у том поступку, а будући да је рјешење донесено у скраћеном поступку без могућности тужиоца да заштити и брани своја права и правни интерес заснован на закону, то је учињена повреда права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, која Конвенција се на основу одредбе члана 2 тачка 2 Устава БиХ непосредно примјењује у БиХ и има примат над свим домаћим законима, као и повреда поступка из одредби члана 8 и 9 Закона о општем

управном поступку („Сл. гласник РС”, број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП).

С обзиром да је рјешење донесено без провођења испитног поступка то је и чињенично стање остало погрешно и непотпно утврђено, а што је имало за последицу неправилну примјену материјалног права, при чему су учињене и повреде правила поступка на које је указано у овој пресуди.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да је побијаном пресудом остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се отуда захтјев тужиоца, на основу одредаба члана 40 став 1 и 2 тог закона уважава, побијана пресуда преиначава на начин како је то одлучено у изреци ове пресуде, јер су остварени основи из одредбе члана 10 тачка 2 и 4 ЗУС за поништење оспореног акта.

Одлука о трошковима поступка заснива се на одредби члана 6 став 1 Закона о измјенама и допунама Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 63/11) којом је прописано да странка која изгуби спор дужна је противној странци надокнадити трошкове спора, члану 397 Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13 – у даљем тексту: ЗПП), којим је прописано да ће суд када преиначи одлуку против које је поднијет правни лијек, одлучити о трошковима поступка и члану 387 истог закона којим је регулисано ако је прописана Тарифа за награде адводата или за друге трошкове, ови трошкови ће се одмјерити по овој тарифи. Тужилац је поставио захтјев за накнаду трошкова управног спора у износу од 750,00 КМ, а који се односе на састав тужбе са паушалом који износ је и досуђен јер је у сагласности са Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Сл. гласник РС“, број 68/05 – у даљем тексту: Тарифа) којом је у Тарифном броју 3 прописано да, за састављање поднеска (тужбе) у управном спору награда износи 300 бодова па како је вриједност бода, у смислу члана 14 став 2 Тарифе, 2,00 КМ онда награда адвоката за састав тужбе износи 600,00 КМ плус паушал од 25% у смислу члана 12 Тарифе што износи 150,00 КМ или укупно 750,00 КМ. Такође тужилац је поставио захтјев за накнаду трошкова састава захтјева у износу од 900,00 КМ и паушала од 25% што износи 225,00 КМ па је досуђен износ од 1125,00 КМ, на име састава захтјева по адвокату, те 400,00 КМ на име плаћене таксе на тужбу и пресуду у износу од 200,00 КМ и таксе на захтјев у износу од 200,00 КМ тако да је тужиоцу досуђен укупан износ трошкова од 2275,00 КМ, јер је исти у складу са Тарифом.

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Едина Чупељић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић

